

‘Communicatie is cruciaal, en verbi

Ooit was ze als wijkzuster een spil in de wijk, nu zet ze als adviseur integrale en transmurale zorg aan het Radboudumc netwerken neer. Eigenlijk is er dus niet zoveel veranderd, vindt Minke Nieuwboer. Vol passie vertelt zij over haar werk, en dat levert een schat aan tips op voor wie gaat samenwerken in de eerstelijnszorg.

‘Het is mooi om te zien hoe mensen gaan samenwerken.’ Minke Nieuwboer wordt gewoon enthousiast als ze netwerken ziet ontstaan of als ze daaraan mee kan helpen. ‘Werken in netwerken vraagt een investering’, zegt ze. ‘Maar die betaalt zich uit.’ Glunderend vertelt ze over een project in De Vijverhof in Berg en Dal, dat is er een in het kader van het Atelierprogramma Eerstelijnszorg dat ze begeleidde. Nieuwboer: ‘Wijkverpleegkundigen hebben alle zestig bewoners van het verzorgingshuis gescreend en vastgelegd in dossiers. Er is zo meer kennis in het huis, waardoor het niet nodig is dat de bewoners voor elk wissel naar een huisarts gaan. De huisartsen zijn er heel blij mee. Ze weten: als een verpleegkundige met iets komt, dan is er ook echt iets aan de hand.’

Persoonlijke klik

Nieuwboer houdt zich nu zo’n zeven jaar intensief bezig met de ontwikkeling van netwerken in de eerstelijnszorg in en rond Nijmegen. Het begon met

deed ook bestuurlijk werk en zette jaarplannen op.’ Een van de krachten van Netwerk 100 is een panel van ongeveer twaalf ouderen dat actief meedenkt en zelfs vetorecht heeft. Nieuwboer: ‘Zij bepalen mee wat zinvol is en wat niet.’ Een moeilijkheid bij het samenwerken in een netwerk is het loslaten van het “marktdenken”, vertelt ze. ‘Partijen moeten leren dat ze niet elkaars concurrent zijn. Voor werken in netwerken is vooral vertrouwen nodig. Dus je moet elkaar eerst leren kennen. Het werkt pas als er een persoonlijke klik is, je elkaars belangen kent en dat je elkaar ook iets gunt.’ En de rol van een arbiter is cruciaal, zoals het ouderenpanel in Netwerk 100. Nieuwboer: ‘Het maakt niet uit hoe jullie het gaan doen, als het maar goed gebeurt, zo stelde het panel.’

Signaleringskaart

En dan werkte ze nog binnen een tweede netwerk, dat is een multidisciplinair “atelierprogramma” rondom specifieke problemen in een wijk. ‘We begonnen met het opstellen van wijkprofielen, een

Voor samenwerking in netwerken is vooral vertrouwen nodig

Netwerk 100, dat zich richtte op zorg en welzijn voor ouderen. ‘Mijn functie was verbindingsofficier’, zo legt ze uit. ‘een soort van drijvende kracht. Ik verzorgde onderlinge communicatie, maar

plaatje van ziektes en een plaatje van levensstijl met zaken als beweging en voeding per wijk.’ Uit die wijkanalyses kwamen thema’s waaruit per wijk een verbeterproject werd gekozen. Die vari-

eren sterk in thema, grootte en manier van aanpak.

‘Huisartsen zien vaak patiënten met sociale problemen zoals eenzaamheid en ze weten niet waarnaar ze moeten doorverwijzen of ze weten niet wat er gebeurt als ze dat doen.’ Nieuwboer wijst op de signaleringskaart voor eenzaamheid die uit een van de atelierprogramma’s rolde. ‘Opeens hadden huisartsen iets waar ze bepaalde patiënten naar toe konden sturen en waarvan ze wisten: hier worden ze verder geholpen.’

Bootcamp

Momenteel werkt ze aan de ontwikkeling van DementieNet. Dat is weer heel anders georganiseerd. ‘Netwerk 100 was op regionaal niveau. Dit doen we lokaal, dus in de wijken en de dorpen. Daar verbinden we een medicus, een

nden helemaal'

Netwerkdeskundige Minke Nieuwboer (links) over haar betrokkenheid bij het eerstelijns project in verzorgingshuis De Vijverhof: 'Wijkverpleegkundigen hebben alle bewoners gescreend en vastgelegd in dossiers, zodat ze niet voor elk wissewasje naar een huisarts hoeven. De huisartsen zijn er blij mee. Ze weten: als een verpleegkundige met iets komt, dan is er ook echt iets aan de hand.' (Foto: Erik Kottier)

verpleegkundige en een welzijnswerker tot een team. Voor een aantal van die teams organiseren we op 17 oktober een startbijeenkomst, de bootcamp, waar we principes van Dementiezorg in de wijk uiteenzetten.'

De opzet is om met het thema dementie te beginnen, later kan ook worden samengewerkt op andere gebieden. 'Voorwaarde is dat dat altijd sámen met de patiënt gebeurt', zo legt Nieuwboer uit. Zij stelt zich op als een van de coaches en levert spiegelinformatie over de dementiezorg. Hoe doen de teams het lokaal? Hoe verloopt de diagnostiek? Hoe gaan ze om met probleemgedrag?

Vooraf niet doen

De adviseur integrale en transmurale zorg aan het Radboudumc ziet allerlei verschillende netwerken. Maar zit daar

ook een rode draad in? Zijn er bijvoorbeeld ook dingen die je vooral niet moet doen? Nieuwboer heeft inmiddels genoeg lessen geleerd: 'Je moet nooit zomaar iets "neerplempen". Een netwerk werkt alleen als het aansluit of een antwoord biedt op waar professionals mee zitten. Verder moet je een organisatie-model nooit strak toepassen, daarvoor zijn de profs binnen de eerstelijnszorg te verschillend. En als verantwoordelijke of trekker moet je niet alle taken zelf willen doen. Je moet zorgen dat je dingen los kunt laten. Soms is dat moeilijk, want iedereen is druk.'

Succesfactoren

En wat zijn de succesfactoren? 'Het is belangrijk om een trekker te hebben. Daar ga ik als eerste naar op zoek', zegt ze. 'Soms is dat een verpleegkundige,

soms een huisarts en soms een gezondheidsmakelaar. Het komt voor dat er niemand is, maar dan bloedt het project ook dood. Dat zul je altijd zien. Dus bij DementieNet moet een team zelfs een trekker hebben voordat het mee mag doen.'

Het investeren in langdurige relaties is ook heel belangrijk. 'Werk met vaste mensen. Als teams telkens wisselen, dan vallen ze op een gegeven moment als los zand uit elkaar. Huisartsen verwijzen niet graag door naar mensen die ze niet kennen. En uiteindelijk nemen ze ook niet keer op keer de tijd om nieuwe netwerkpartners te leren kennen. Dat is logisch.' De meest ideale situatie zag ze laatst, op studiereis in Barcelona. 'Daar heb je gezondheidscentra met alle disciplines in één gebouw. Teams met vaste mensen, en allemaal goed geschoold.' Daarnaast zou niemand het wiel opnieuw moeten uitvinden, vindt ze. 'Als de mogelijkheid er is, sluit dan aan op een bestaand netwerk. En wissel zoveel mogelijk informatie uit.' Dan vat ze samen: 'Communicatie is cruciaal. En verbinden helemaal.' <<

Meer informatie over DementieNet, zie de film op <http://youtu.be/prdWxhlytZU>, of mail naar Minke.nieuwboer@radboudumc.nl.

Leendert Douma